

*К.В. Ануфрієва, аспірантка
ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”*

ЗОВНІШНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОЗГОРТАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Протягом 2007 р. – першої половини 2008 р. банки України здійснювали активну боргову політику на зовнішніх фінансових ринках, залучаючи ресурси для розширення діяльності з фінансування значного споживчого попиту, зовнішньоторговельних операцій та здебільшого середньострокових проектів. Ресурсна база значною мірою формувалася за рахунок прямих двосторонніх та синдикованих кредитів, єврооблігаційних позик, за відсутності відповідних регулятивних механізмів зовнішніх запозичень та власних стратегій банків на зовнішніх ринках, без обґрунтованої оцінки та прогнозування спроможності банків у повному обсязі виконати свої боргові зобов'язання.

Значна частина роздрібних кредитів надавалася банками в іноземній валюті, зокрема для оплати імпортованих товарів, а також в іноземній валюті кредитувалися клієнти, які не мали джерел валютної виручки. При стабільно утримуваному курсі гривні до долара США існувала впевненість у спроможності позичальників своєчасно погашати кредити, а банки сподівалися на надійність джерел виплат за зовнішніми зобов'язаннями. Світова криза, внутрішні проблеми, девальваційний шок восени 2008 р. актуалізували ризики неповернення кредитів в іноземній валюті клієнтами банків та банками зовнішнім партнерам.

За нашими оцінками, у 2009-2010 рр. активність банків у сфері зовнішніх запозичень знизиться в умовах високої ціни на зовнішні ресурси через переоцінку макроекономічних ризиків та ризиків банківської системи міжнародними рейтинговими агентствами і в подальшому – зовнішніми інвесторами та кредиторами.

У ході прийняття рішення про здійснення зовнішніх запозичень банк повинен зважати на такі співвідношення: зовнішні запозичення та загальна база фондування – для характеристики ступеня залежності банку від зовнішнього фондування та змін на фінансових ринках; зовнішні запозичення та власний капітал – для виявлення резерву власного капіталу, яким гарантуються виплати за зовнішніми зобов'язаннями; а також зовнішні запозичення та інші джерела фондування – для порівняння обсягу внутрішніх та зовнішніх джерел фондування за співставлення вартості ресурсів із різних джерел.

Важливим моментом до врахування в політиці банків у сфері зовнішніх запозичень є розподіл запозичень у часі за строками погашення для того, щоб на певний проміжок часу не припадав значний та непосильний обсяг погашень, а також ініціювання переговорів з іноземними кредиторами з приводу можливості реструктуризації боргових зобов'язань, оскільки саме на 2009 р. припадають великі суми до погашення за синдикованими та

двосторонніми позиками і єврооблігаціями і навіть одиничні дефолти, здатні викликати паніку на ринку та відтік ресурсів з банків, а в подальшому надовго закрити доступ до зовнішніх фінансових ринків для банків України.

Ануфрієва, К.В. Зовнішні запозичення банків України в умовах розгортання фінансово-економічної кризи [Текст] / К.В. Ануфрієва // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 травня 2009 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2009. - Т. 1. - С. 124-125.